

VASTASKENAARIO

Laukaan Lievestuoreen kehitys ilman rautatiehenkilöliikenteen palauttamista

1. Miksi vastaskenaario on tärkeä?

Liikennehankkeiden vaikutuksia arvioitaessa ratkaiseva kysymys ei ole pelkästään mitä investointi tuottaa, vaan:

- mitä tapahtuu, jos mitään ei tehdä.

Suomalaisissa radanvarsitaajamissa kehitys ilman saavutettavuuden paranemista on ollut varsin ennustettava viimeisten 30 vuoden aikana.

2. Rakenteellinen lähtötilanne

Lievestuore sijaitsee lähellä vahvaa kasvukeskusta, Jyväskylää, mutta ilman junayhteyttä saavutettavuus perustuu lähes täysin henkilöautoon.

Tämä aiheuttaa kolme pitkäaikaista rakennetekijää:

- muuttajien joukko rajautuu autoileviin kotitalouksiin
- nuorten ja ikääntyvien liikkumismahdollisuudet heikkenevät
- asumisvalinta kallistuu kaupungin tai sen lähialueiden hyväksi.

3. Todennäköinen kehityspolku 2025–2040

Väestö

Kehitys

Todennäköisyys

Hidas väheneminen

60 %

Väestön ikääntyminen ilman määrällistä laskua

30 %

Kasvu

<10 %

Arvioitu muutos:

–5...–15 % vuoteen 2040 mennessä.

Keskeinen ilmiö:

- nuoret aikuiset muuttavat pois, tilalle ei tule riittävästi uusia.

Asunto- ja kiinteistömarkkinat

Ilman saavutettavuusparannusta:

- kysyntä keskittyy Jyväskylän läheisempiin alueisiin
- myyntiajat pitenevät
- hintataso seuraa inflaatiota tai jää sen alle.

Vaikutus	Todennäköinen kehitys
Nimellishinnat	+0–10 %
Reaalihinnat	lievä lasku
Markkinoiden likviditeetti	heikkenee

Suurin riski ei ole hintojen romahdus vaan:

- ostajien väheneminen.

Työllisyys:

- pendelöinti pysyy autoriippuvaisena
- työmarkkinoille osallistuminen vaikeutuu osalle väestöstä
- paikallinen palvelutyöllisyys supistuu hitaasti.

Arvio:

- työllisyysaste –1...–3 %-yksikköä pitkällä aikavälillä.
-

Palvelut ja elinvoima

Tyypillinen kehitysketju suomalaisissa taajamissa:

- väestö vähenee hieman
- asiakaspohja pienenee
- palvelut keskittyvät suurempiin keskuksiin.

Tämä ei tapahdu äkillisesti, vaan 10–20 vuoden aikana.

4. Kunnan taloudellinen vaikutus

Ilman saavutettavuusmuutosta kunnalle syntyy ns. hidas rakenteellinen paine:

Tekijä	Vaikutus
Verotulot	kasvu hidastuu
Palvelukustannukset / asukas	kasvavat
Kiinteistöinvestoinnit	vähenevät
Tonttikysyntä	heikko

Kyse ei ole kriisistä, vaan vähittäisestä kilpailukyvyn heikkenemisestä suhteessa kasvaviin alueisiin.

5. Strateginen riski

Ilman junaliikennettä Lievestuoreen asema aluejärjestelmässä todennäköisesti muuttuu:

- entinen asemapaikkakunta
- autoriippuvainen reunataajama.

Tämä kehitys on nähty useissa suomalaisissa radanvarsikylissä, joissa henkilöliikenne päättyi eikä korvaavaa saavutettavuusetua syntynyt.

6. Suurin ero junaskenaarioon

Tekijä	Junan kanssa	Ilman junaa
Väestö	vakaa / kasvu	hidas lasku
Asuntojen arvo	nousupaine	paikallaan
Työllisyys	paranee	heikkenee hieman
Palvelut	säilyvät	vähittäinen supistuminen
Kunnan riskitaso	pienenee	kasvaa

7. Päätöksentekijälle keskeinen havainto

Ilman junaliikennettä Lievestuoreen tulevaisuus ei todennäköisesti romahda — mutta kehitys on tilastollisesti:

- hitaasti heikkenevä eikä itseään vahvistava.

Junaliikenne puolestaan toimii vipuna, joka voi muuttaa kehityssuunnan ilman suurta väestöpohjan muutosta.

Yhteenveto yhdellä lauseella

Valinta ei ole kasvun ja nykytilan välillä, vaan todennäköisesti:

- elinvoiman vakauttamisen

vs.

- pitkän aikavälin asteittaisen hiipumisen välillä.

Tero Honkanen, LKV, LVV, kaupanvahvistaja